

Kenniscentrum
Talentontwikkeling

Wat is nu eigenlijk het probleem?

Ellen Klatter

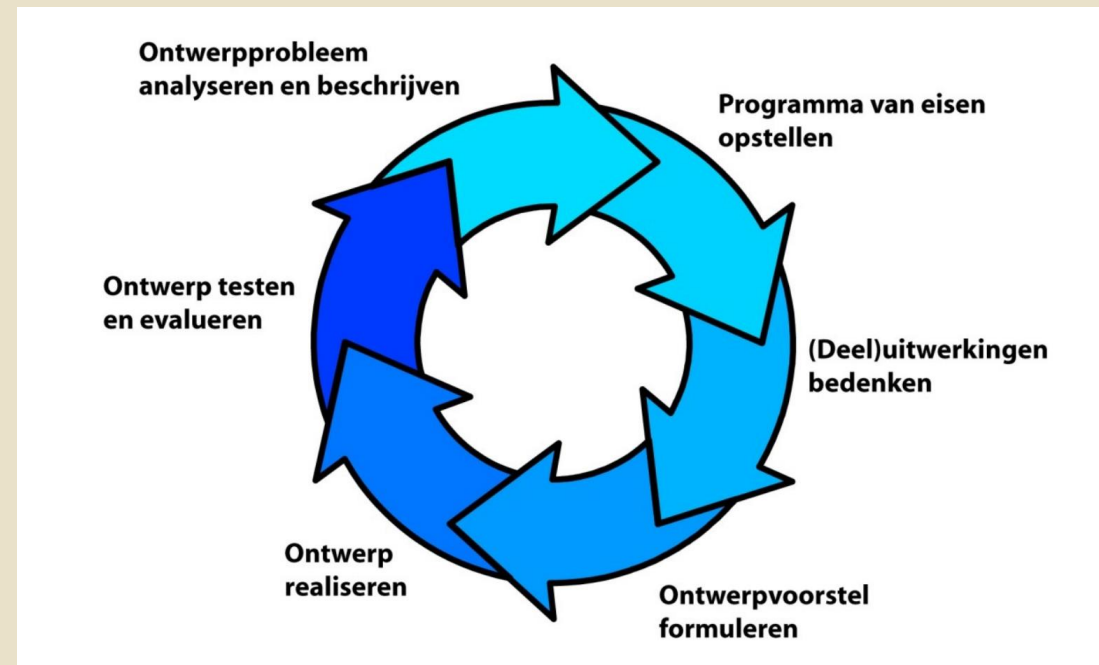
Cora Veenman-Verhoeff

VELON congres | 18 maart 2024 | Utrecht

The big idea....

Onderwijskunde is een ontwerpwetenschap

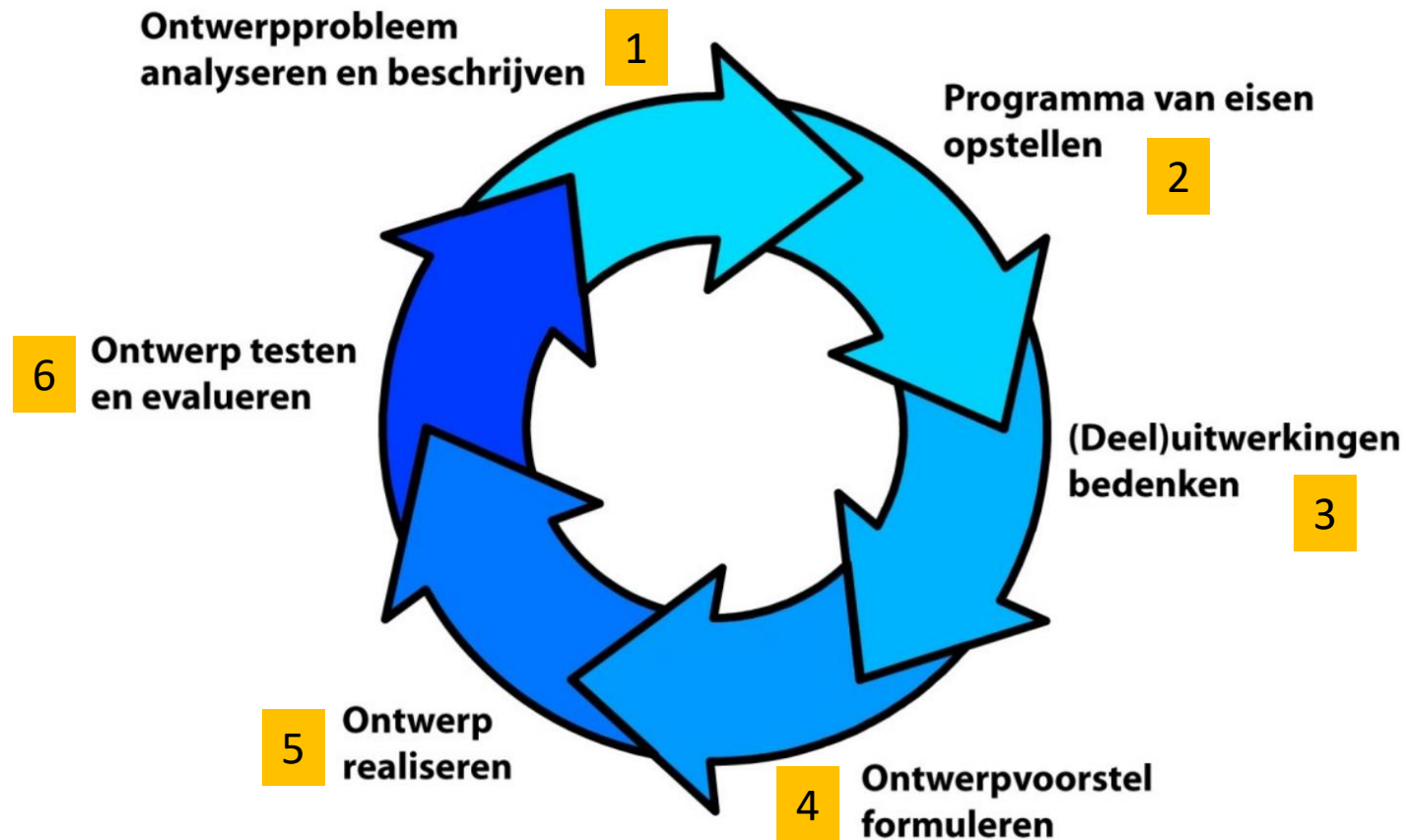
- De ontwerpcyclus is een basis voor het systematisch verbeteren van onderwijskwaliteit
- Onderwijsverbetering is een cyclisch en iteratief proces

Verschuren, P.J.M. (2021). Onvolprezen praktijkgericht onderzoek in het hoger onderwijs. Tijdschrift voor Hoger Onderwijs 39(4/3), 61-76.

Denk terug aan de meest recente onderwijsverbetering bij jou op de opleiding

Welke fasen krijgen in de praktijk de meeste aandacht?

Context en evaluatie van ons oude 'ontwerp'

Aanleiding

- Project Grip op Onderwijskwaliteit en Studiesucces (GOS): 5 jarig Programma van Hogeschool Rotterdam gericht op verhogen onderwijskwaliteit en studiesucces

Oude 'ontwerp'

- Cohort 1 startte met een analyse via open gesprekken met deelnemende opleidingen over de problematiek die men wilde aanpakken - volgens 4W+H methode

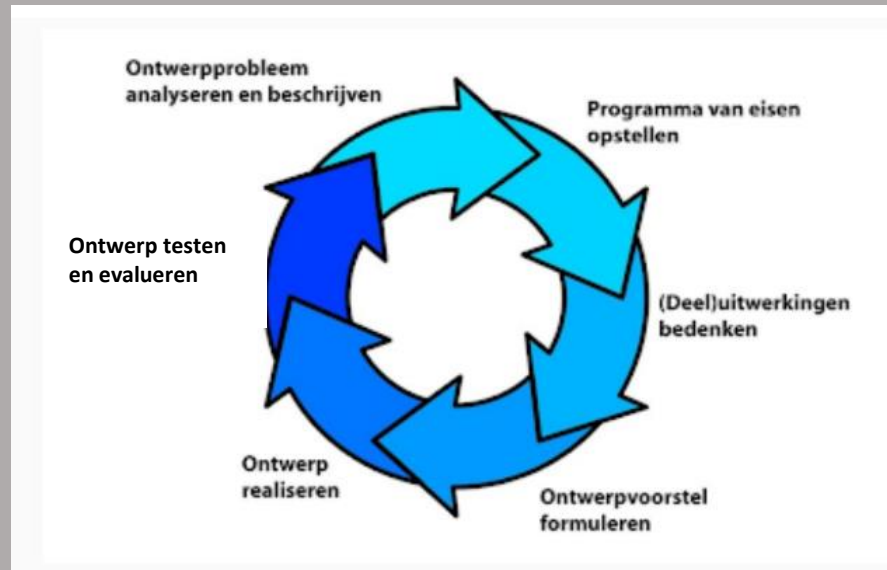
Evaluatie

- Uit projectplannen van opleidingen bleek sterke gerichtheid op uitvoering van interventies zonder goede onderbouwing

Ons vraagstuk en onze werkwijze

De ontwerpcyclus

Vraagstuk: Hoe kunnen we de opleidingen ondersteunen om te komen tot bewust onderbouwde verbeterplannen?

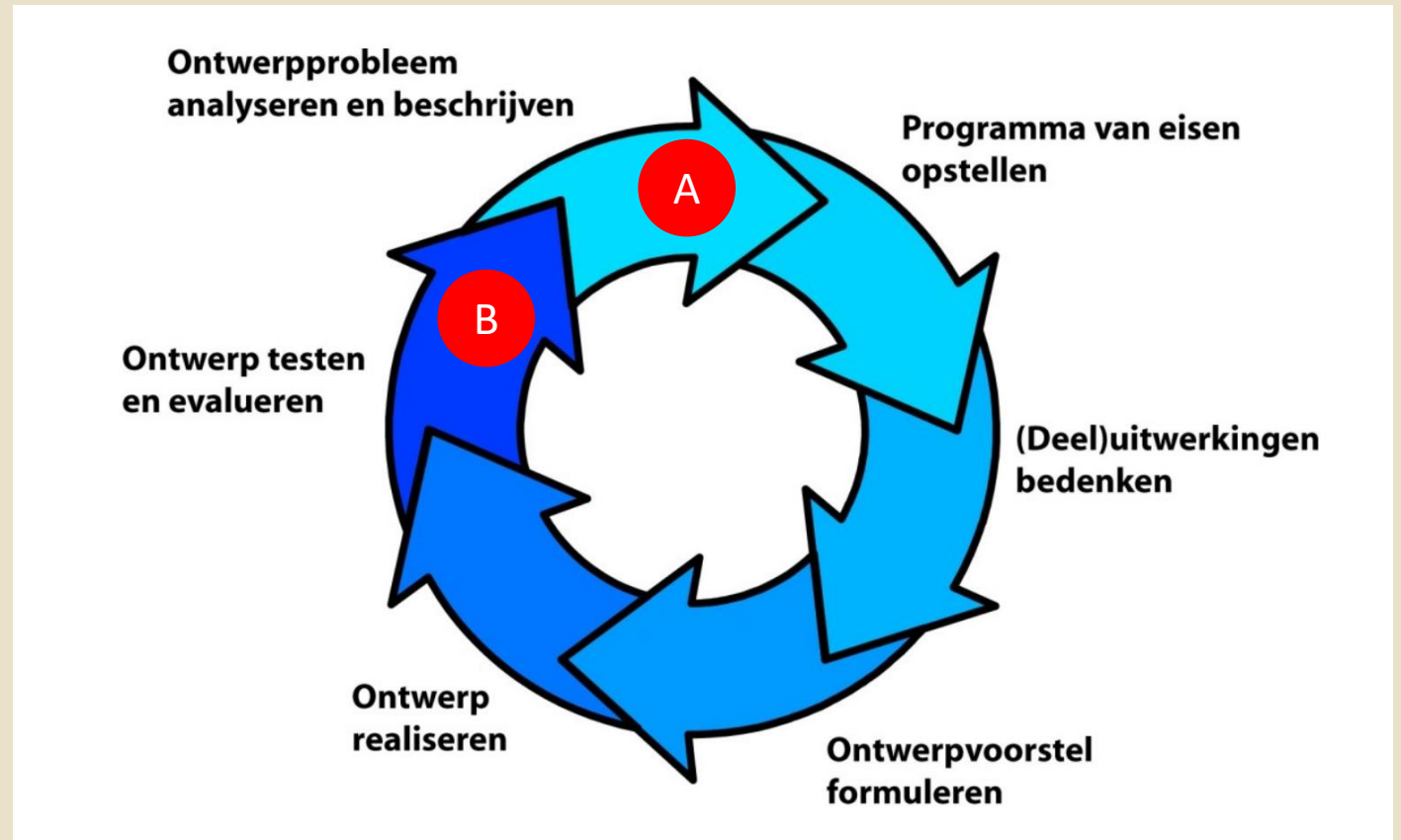
Werkwijze : Inzet van onze methodiek 'de ontwerpcyclus'
Daartoe zelf ook stappen van de ontwerpcyclus gevolgd
(Droste effect)

Onderzoeksvragen

- A. Welke knelpunten komen naar voren met betrekking tot de kwaliteit van de projectplannen van GOS-opleidingen Cohort I?

- B. Welke positieve en verbeterpunten geven GOS-opleidingen Cohort II terug over het PA-traject, zoals ontworpen via de ontwerpcyclus?

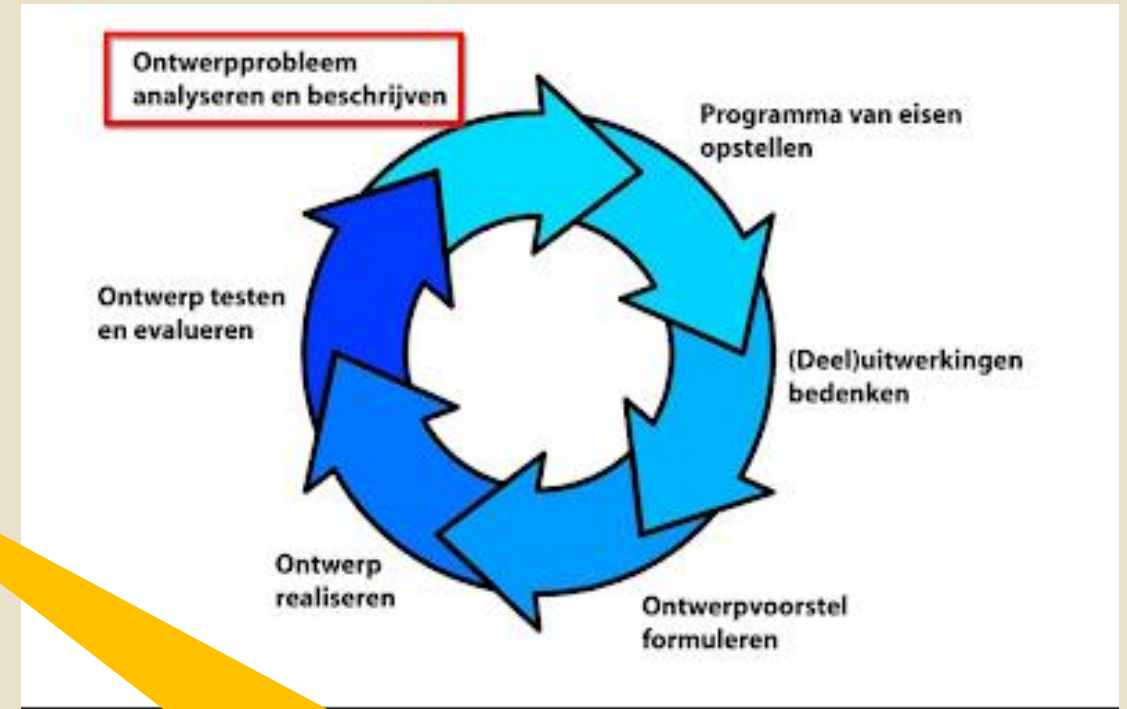

Fase 1. Ontwerpprobleem analyseren

Ons ontwerpprobleem?

Projectplannen opleidingen (Cohort 1) opgeleverd, inclusief **activiteiten**, maar...

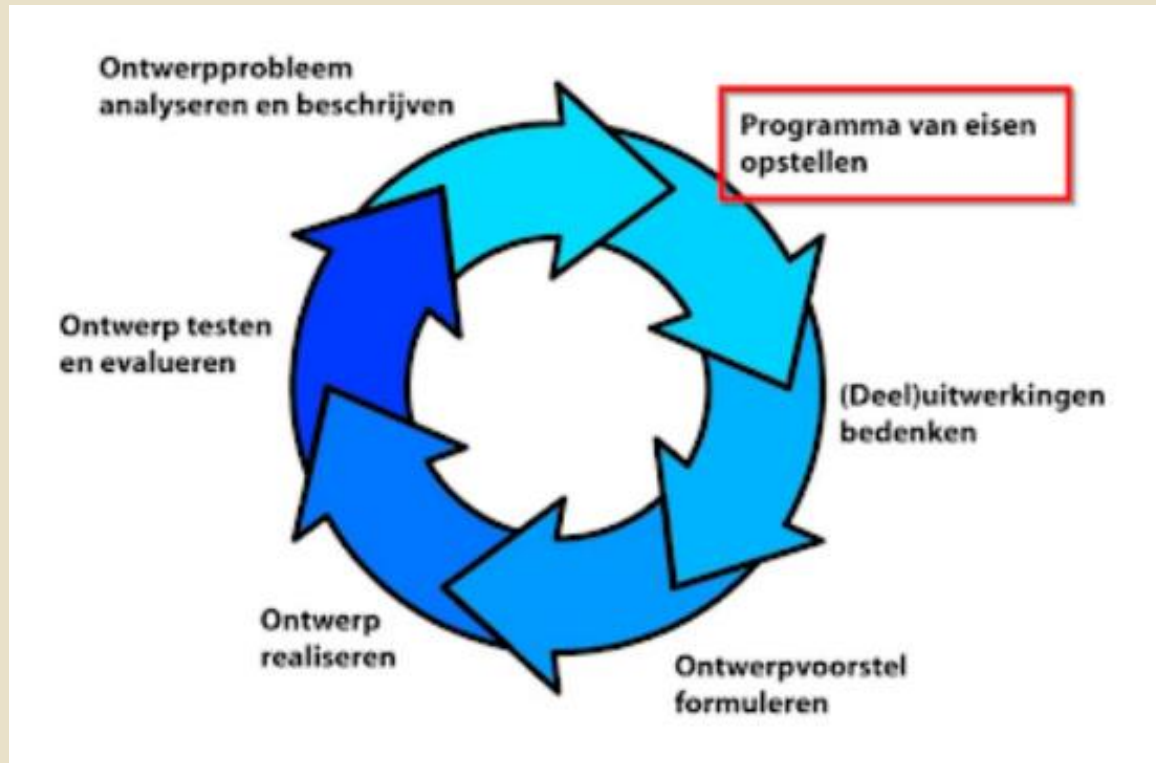
- **Problematiek** is niet duidelijk
- Onduidelijk welke **relatie** tussen **gekozen interventies** en **studiesucces**
- Teveel interventies willen uitvoeren, **geen focus**
- Onduidelijk wie **betrokken** zijn bij uitvoering en, of en hoe **draagvlak** wordt gecreëerd.
- Opleidingen hadden **weinig tijd** om hierover na te denken

Antwoord op onderzoeksvraag A

Fase 2. Programma van eisen

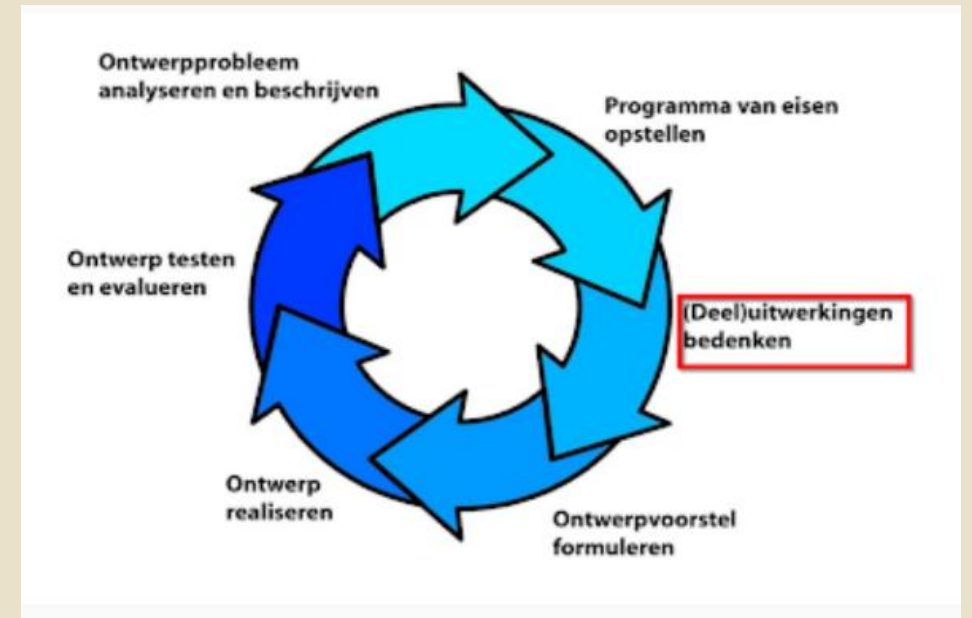

Programma van eisen

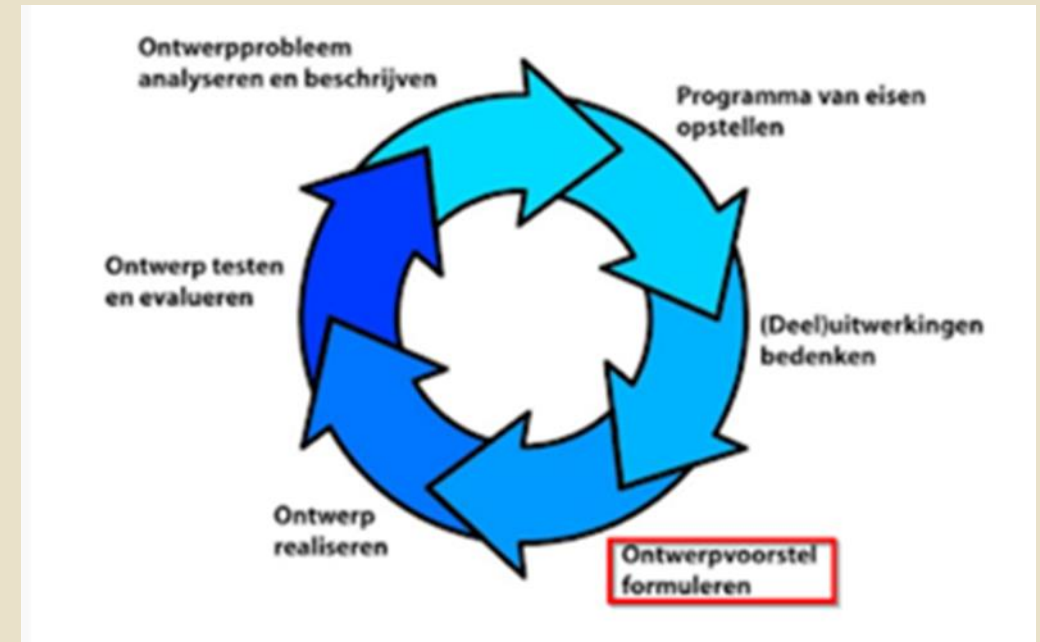
- **Verkennen** bij alle stakeholders van problematiek bij opleiding die studiesucces belemmert
- **Focus** aanbrengen ten aanzien van onderwerpen onderwijskwaliteit
- **Analyseren** van problematiek en **kiezen van evidence based interventies** in relatie tot studiesucces
- Realiseren van **draagvlak bij stakeholders**
- **Voldoende tijd** voor opleidingen om deze activiteiten uit te voeren

Fase 3. Deeluitwerkingen

1. Probleemverkenning – via ontwikkelen PA-vragenlijst
2. Focus bepalen – via de PA-vragenlijst (zie 1)
3. Probleemanalyse – via CIMO-methode

Fase 4. Ontwerpvoorstel

*“Succesvolle opleidingen hebben
goede onderwijskwaliteit én een goed rendement!”*
(Cohen-Schotanus, Visser, Jansen & Bax, 2019)

Fase 4.1 Probleemverkenning via vragenlijst (stellingen)

Vragenlijst obv literatuur van 'succesvolle opleidingen' bevroegd op zeven thema's (mesoniveau)

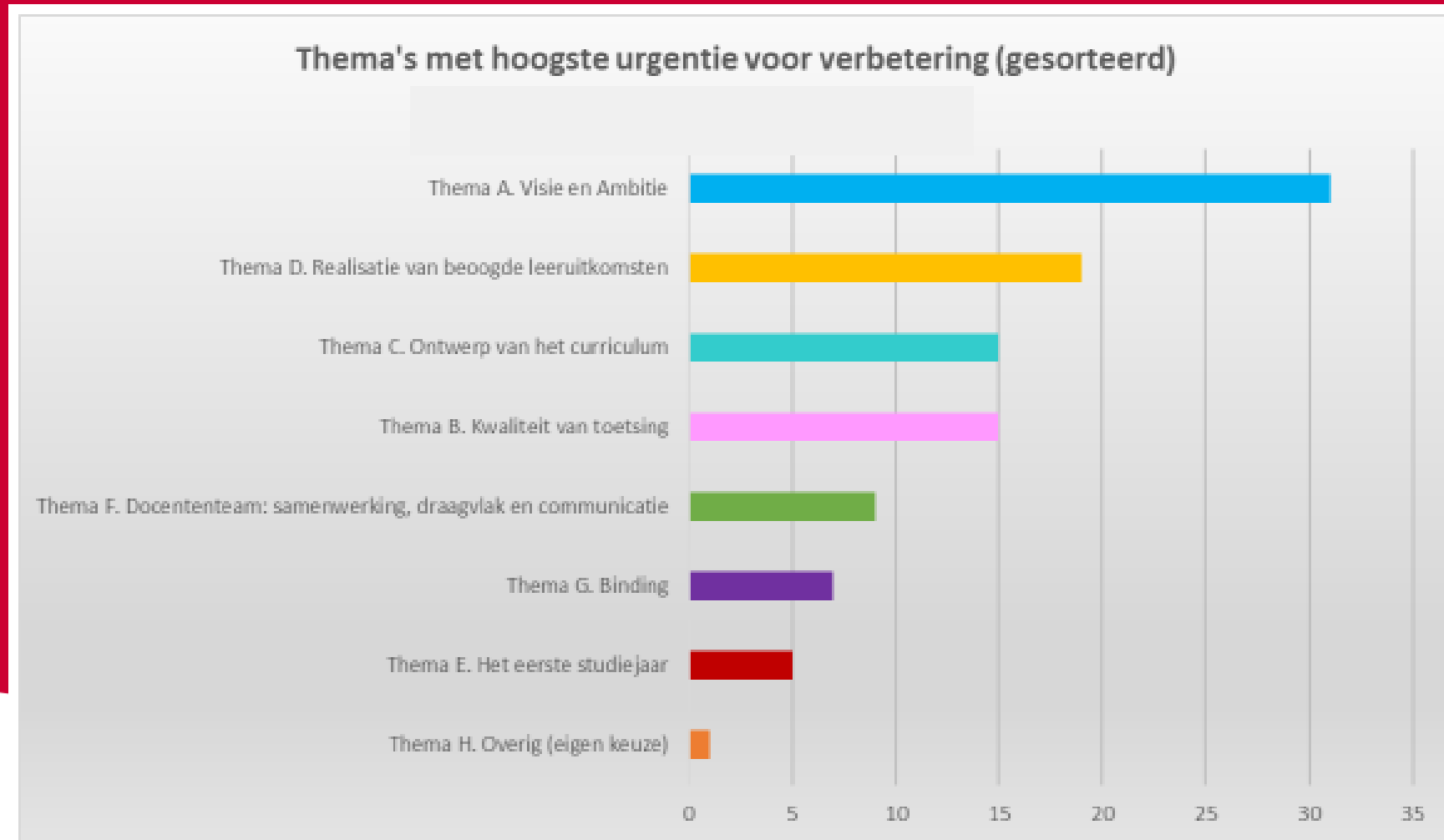

	Thema	A Verbetering nodig	B Is gerealiseerd	C Onvoldoende zicht op	Toelichting bij Keuze A
A	Visie en ambitie				
B	Kwaliteit van toetsing				
C	Ontwerp van het curriculum				
D	Realisatie van beoogde leeruitkomsten				
E	Het eerste studiejaar				
F	Docententeam (samenwerking, draagvlak en communicatie)				
G	Binding				
H	Overig				

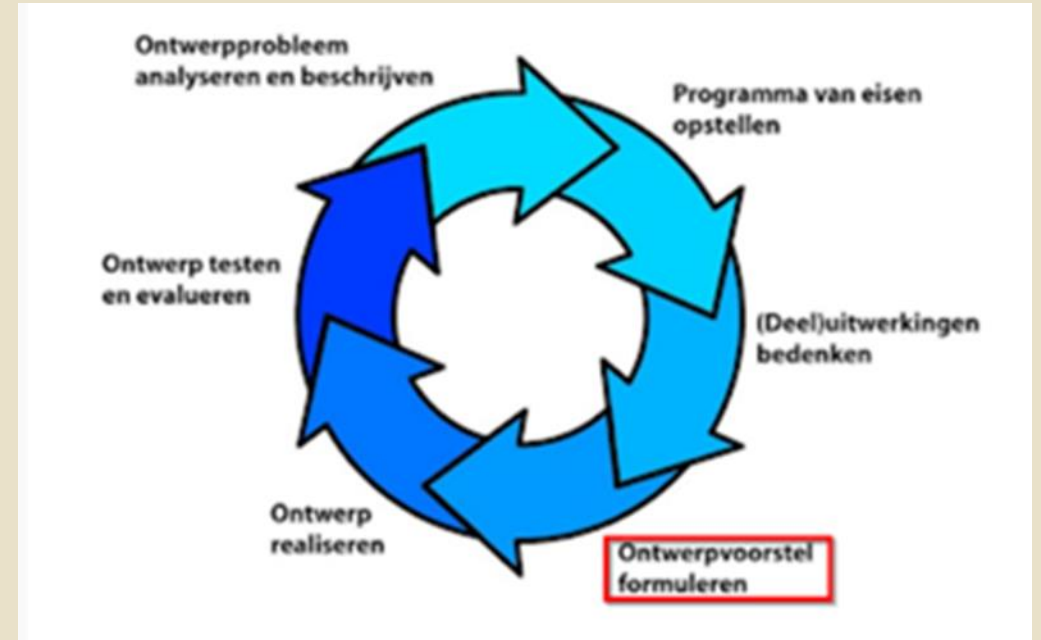
'Toelichting' is meerwaarde
Top 3 urgente thema's

Fase 4.2 Resultaat vragenlijst: Top 3 (voorbeeld)

Fase 4.3 Probleemanalyse – CIMO

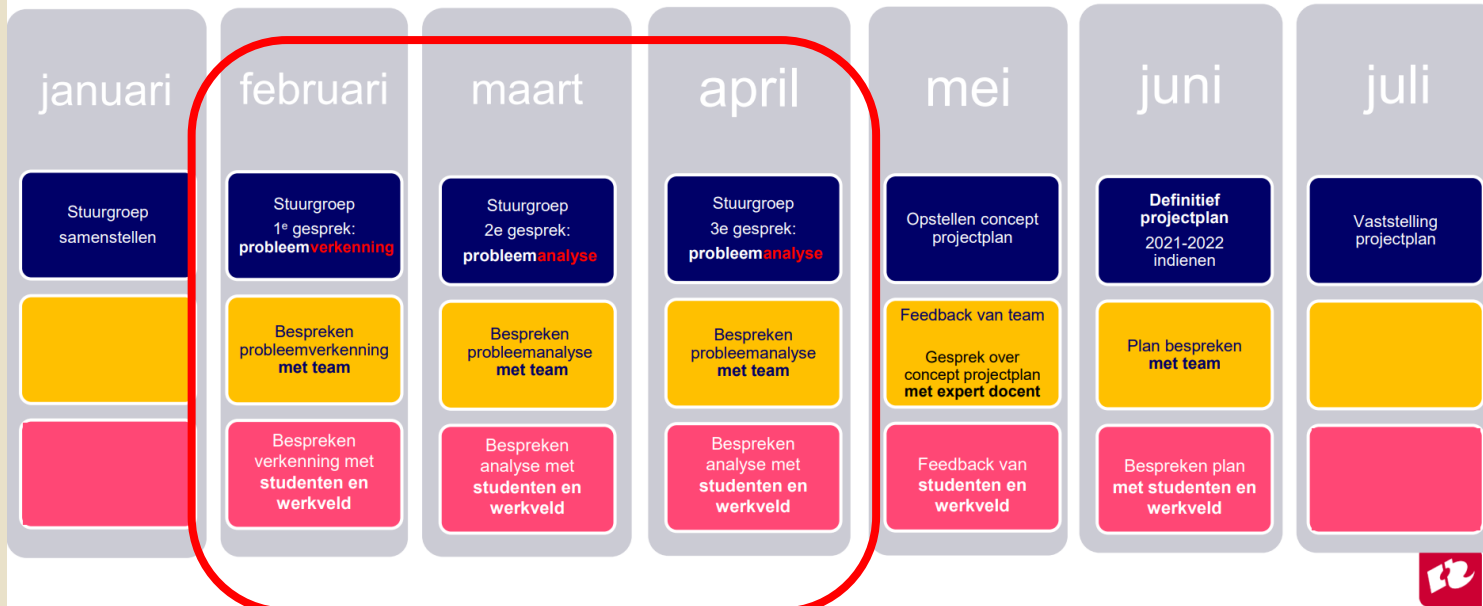
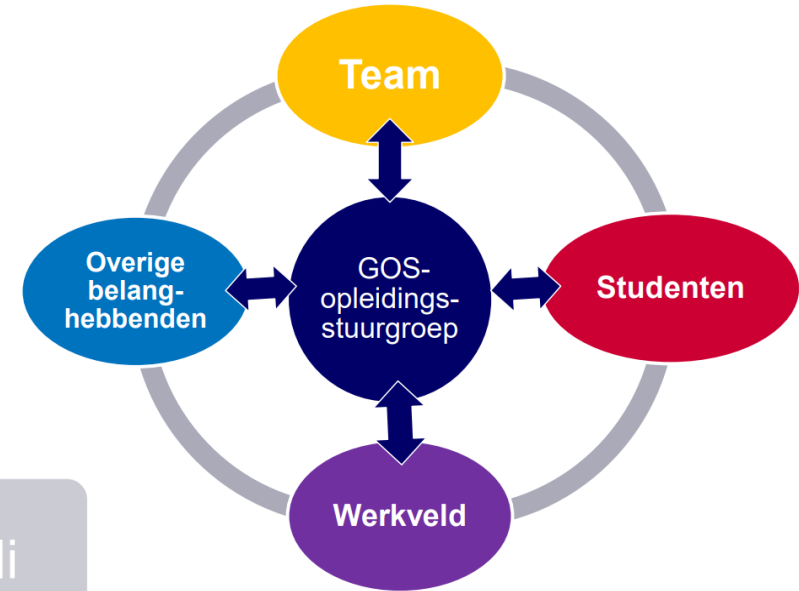

[CIMO - Hogeschool Rotterdam](https://www.rotterdam.nl/cimo)

Fase 5. Draagvlak en Realisatie

Integratie tot een geheel

- Uitgangspunt: stakeholders betrekken
- Uitgangspunt: trajectduur 4-6 maanden

Fase 6. Ontwerp testen en evalueren

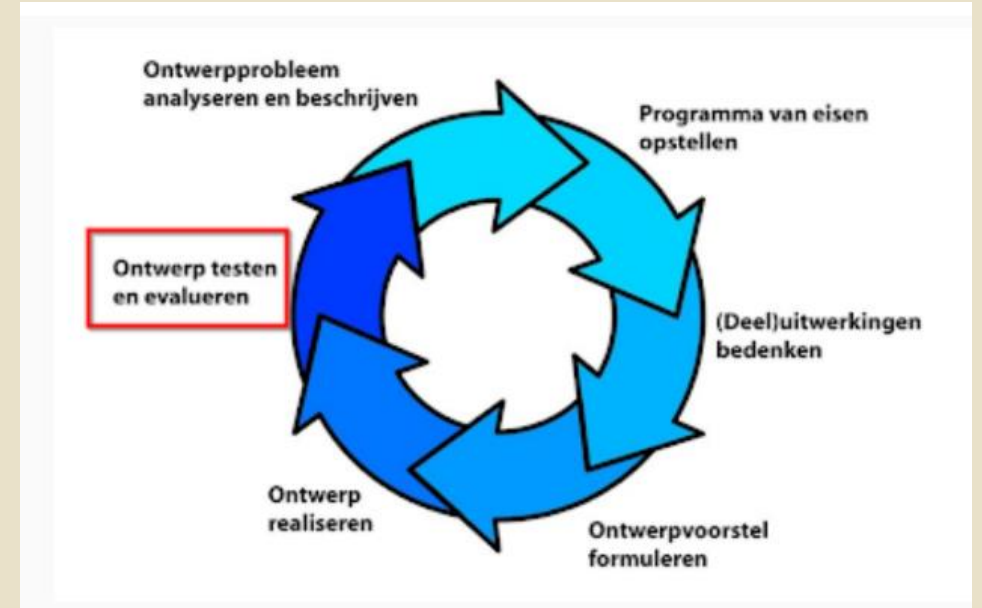
Uitvoering (= testen)

- In Cohort 2 (2021) startten 6 opleidingen
- Bij alle opleidingen is traject van de Probleemanalyse uitgevoerd en geëvalueerd op bruikbaarheid, tips en tops

*Antwoord op
onderzoeksvraag B*

Evaluatie

- Opleidingen ervoeren **ondersteuning** bij analyseren problematiek
- **Problematiek** van opleidingen **beter in kaart**, evenals (onderbouwde) **activiteiten**
- Aanpak zette **communicatie**, **urgentiebesef** en **draagvlak** in gang
- Het betrekken van **alle stakeholders** bleek **te hoog** gegrepen, docenten zijn wel betrokken
- **Professionalisering** teams op **onderwijskundige thema's** van belang voor (verhogen) **onderwijskwaliteit**

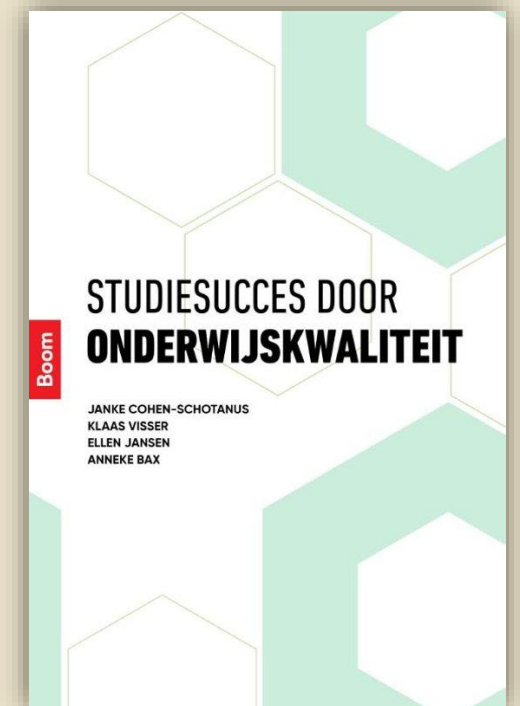
Onze reflectie en ontwikkelpunten

Reflectie

- Kennis over de thema's in vragenlijst blijkt belangrijke voorwaarde om kritisch te kunnen analyseren
- Ontwerpcyclus blijkt een werkzaam model voor onderwijsverbetering

Ontwikkelpunten

- Per thema van de vragenlijst passend materiaal ontwerpen voor nadere analyse
- In de analyse is het van belang ook rendementcijfers te betrekken
- Een passende vragenlijst maken voor studenten en werkveld
- Professionalisering op thema's vragenlijst van onderwijspersoneel voorafgaand aan en tijdens het doorlopen van de ontwerpcyclus

Dank voor je belangstelling!

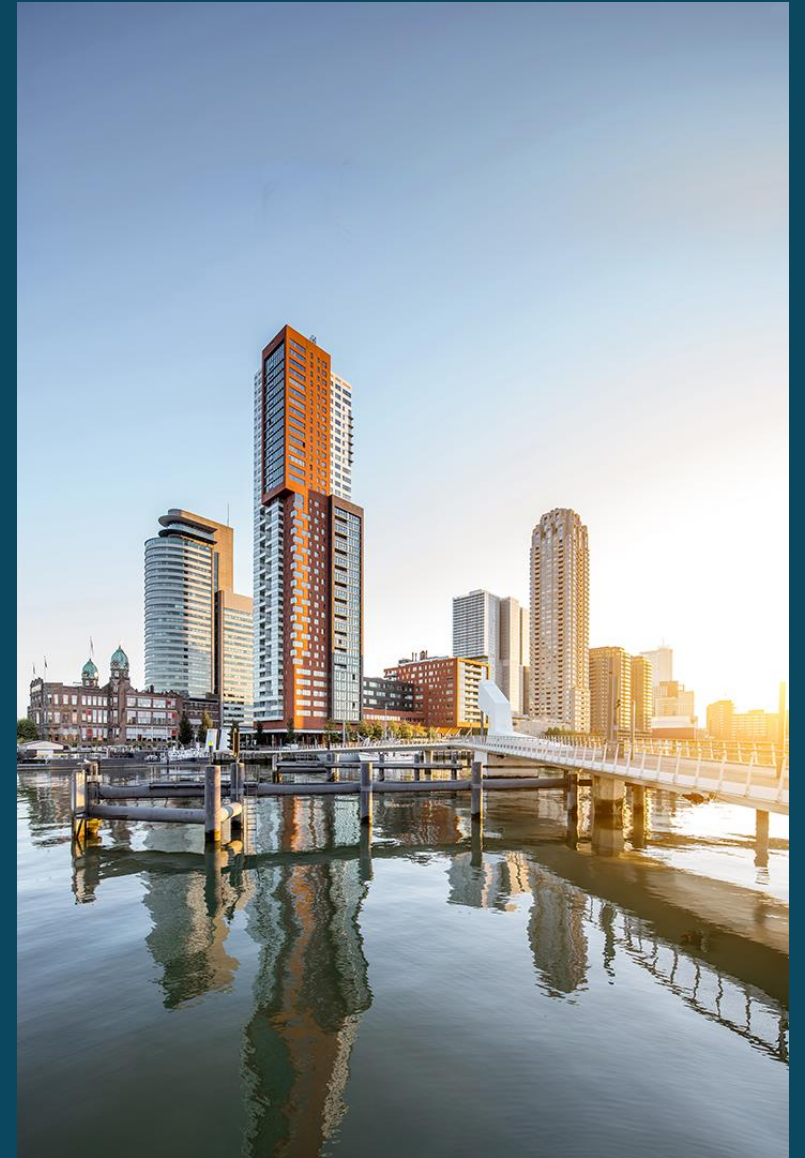
Geïnteresseerd en wil je meer weten?

Ellen Klatter

e.b.klatter@hr.nl

Cora Veenman-Verhoeff

c.m.veenman-verhoeff@hr.nl

HOGESCHOOL ROTTERDAM

praktijkgericht **onderzoek**